

KLİNİK ARAŞTIRMA**MESLEK GRUPLARINA BAĞLI OLUŞAN
ALERJİK HASTALIKLARIN
DEĞERLENDİRİLMESİ****THE EVALUATION OF ALLERGIC DISEASES IN
OCCUPATIONAL GROUPS****Şükran KÖSE
Aliye MANDIRACIOĞLU
Bengü GİRENİZ TATAR
Melda TÜRKEN
Selim TOPALOĞLU****ÖZET****Amaç:**Çeşitli meslek gruplarına bağlı oluşan alerjik hastalıkları sorgulamak.**Gereç ve Yöntem:** İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Alerji ve İmmunoloji polikliniğine alerjik yakınmalarla başvuran, çalışan 161 hastanın meslek kolu, işyerinde alerjene maruziyet durumu, süresi, kendisinde ve ailede atopi öyküsü, sigara kullanımı, hayvan besleme durumu sorgulandı. Alerjik hastalıklar, alerjik burun nezlesi, alerjik göz nezlesi, ürtiker, astma olarak gruplandırıldı.**Bulgular:** Alerji polikliniğine alerjik yakınmalarla başvuran herhangi bir meslek kolunda çalışan 161 hastanın 71'i kadın (%44)di. Yaş ortalaması 34'dü. Meslek gruplarına göre; 40'ı (%25) tekstil işçisi, 39'u (%24) ofis çalışanı, 37'si (%23.1) boya-gıda-kimyevi madde sektörü çalışanı, 24'ü (%15) elektrik-makine-otomotiv sanayi çalışanı, 10'u (%6.2) temizlik işçisi, 7'si (%4.3) sağlık personeli, 3'ü (%1.8) tarım-ilaçlama sektörü çalışanı, 1'i (%0,6) kuaför olarak sınıflandırıldı. Hastaların yakınmalarına göre alerjik belirtileri, ürtiker 86 (%53.4), alerjik burun nezlesi 79 (%47.3), alerjik göz nezlesi 40 (%25), alerjik astma 10 (%6.2) kişi olarak saptandı.**Sonuç:** Çalışmamızda en çok tekstil, ofis, boya-gıda-kimyasal madde çalışanlarında alerjik hastalıklar saptanmıştır.**Anahtar Sözcükler:** Alerji, Meslek hastalığı

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İzmir
(Prof. Dr. A. Mandıracıoğlu Anabilim Dalı Öğretim Üyesi)**Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, İzmir**
(Doç. Dr. Ş. Köse, Eğitim Grv. ve İdari Sor., Uz. Dr. S. Topaloğlu, Uz. Dr. M. Türken, Dr. B. Gireniz Tatar)**Yazışma:** Dr. Bengü Gireniz Tatar

SUMMARY

Aim: To determine the allergic diseases related to occupational groups.

Material and Method: In this study 161 patients who admitted to İzmir Tepecik Educational and Research Hospital included. We assessed occupation, duration of allergen exposure, history of atopy, history of smoking, having a pet in each patient to clarify a possible underlying etiology. Allergic diseases classified as allergic rhinit, allergic conjunctivitis, urticaria and asthma.

Findings: Seventy one of the patients were female. The mean age was 34. According to the occupational groups; of the patients 40 were (25%) textile workers, 39 were (24%) officer, 37 were (23.1%) chemist, 24 were (15%) industrial workers, 10 were (6.2%) cleaning workers, 7 were (4.3%) healthy workers, 3 were (1.8%) farmer, 1 were (0,6%) hairdresser. Based on the clinical symptoms, 86(53.4%) were urticaria, 79 (47.3%) were allergic rhinit, 40 (25%) were allergic conjunctivitis, 10 (6.2%) were allergic asthma.

Conclusion: We found allergic diseases mostly in textile and industrial workers.

Keywords: Allergy, Occupation diseases

GİRİŞ

Dünyada ve ülkemizde teknolojinin gelişmesi, beraberinde yeni yeni maddelerin geliştirilmesine sebep olurken, bunlar da birçok yeni hastalıkları meydana getirmiştir. Meslek hastalığı, genel anlamda bir işin yapılması sırasında mesleki etkenlerin doğurduğu ve geliştirdiği, belirli mesleklerde ve çalışma alanlarındaki nüfusta daha sık görülen hastalıkları ifade eder.

Alerjik hastalıklar çevresel faktörlerden önemli ölçüde etkilendiği için bazen meslek hastalığı, bazen de işyerinde bulunan bir alerjenle temasa bağlı olarak ortaya çıkabilir. Biz bu çalışmada çeşitli meslek gruplarına bağlı oluşan alerjik hastalıkları sorguladık.

GEREÇ VE YÖNTEM

İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Allerji ve İmmunoloji alerjik yakınmalarla başvuran, herhangi bir meslek alanında çalışan 161 hastanın çalıştığı meslek kolu, işyerinde alerjene maruziyet durumu, süresi, kendisinde ve ailede atopi öyküsü, sigara kullanımı, hayvan besleme durumu sorgulandı. Alerjik hastalıklar, alerjik rinit, alerjik konjunktivit, ürtiker, astma olarak gruplandırıldı.

BULGULAR

Alerji polikliniğine alerjik yakınmalarla başvuran herhangi bir meslek kolunda çalışan 161 hastanın 71'i kadın (%44), 90'ı erkekti (%56). Yaş ortalaması 34'dü. Meslek gruplarına göre; 40'ı (%25) tekstil işçisi, 39'u (%24) ofis çalışanı, 37'si (%23.1) boya-gıda-kimyevi madde sektörü çalışanı, 24'ü (%15) elektrik-makine-otomotiv sanayi çalışanı, 10'u (%6.2) temizlik işçisi, 7'si (%4.3) sağlık personeli, 3'ü

(%1.8) tarım-ilaçlama sektörü çalışanı, 1'i (%0,6) kuaför olarak sınıflandırıldı (Tablo.1).

Tablo 1. Alerjik hastalıkların meslek gruplarına göre sıklığı

Meslek sektörü	%
Tekstil	25
Ofis	24
Boya-gıda-kimyevi madde	23.1
Elektrik-makine-otomotiv sanayi	15
Temizlik	6.2
Sağlık	4.3
Tarım-ilaçlama	1.8
Kuaför	0.6

Tüm çalışanların çalıştıkları işte alerjenle maruziyet süresine bakıldığında 26'sının (%16.2) 1 yılın altında, 41'inin (%25.4) 1-5 yıl arası, 73'ünün (%45.3) 5-10 yıl arası, 21'inin (%13.1) 10 yılın üzerindeydi.

Hastaların yakınmalarına göre alerjik hastalıkları, ürtiker 86 (%53.4), alerjik rinit 79 (%47.3), alerjik konjunktivit 40 (%25), alerjik astma 10 (%6.2) kişi olarak saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Alerjik yakınması olanlarda görülen alerjik hastalıkların sıklığı

Alerjik Hastalık	Sıklık %
Ürtiker	53.4
Allerjik Rinit	47.3
Allerjik konjunktivit	25
Allerjik astma	6.2

Atopi öyküsü, 30 (%18.6) hastanın kendisinde, 40 (%24.8) hastanın ailesinde belirtildi. Hastaların 47'si (%29.1) sigara kullanıyordu, 13'ü (%8) hayvan besliyordu.

TARTIŐMA

Alerji; vücudun tekrarlayan yabancı madde ve infeksiyoz maddelere maruziyeti sonrası gösterdiği tepkidir. Alerjik reaksiyonlar; süre, reaksiyon tipi, histolojik ve fizyolojik bulguları açısından değerlendirilmelidir. Alerji yapan maddeler dört tip reaksiyon oluştururlar: Atopik alerji, sitotoksik tip, imün kompleks tip ve gecikmiş tip.

Alerji gelişiminde kalıtıma ek olarak çevrenin de önemli rol oynadığı bilinmektedir. Tek yumurta ikizlerinde yapılan çalışmalarda genetik yapılarının aynı olmasına rağmen sadece %25-50'sinde aynı alerji gösterilebilmiştir ki bu da çevrenin önemini vurgulamaktadır (1,2).

Tüm toplumlarda yaygın olarak bulunan alerjik hastalıklar; hem meslek hastalığı olarak, hem de korunulabilir olmaları sebebiyle halk sağlığı açısından önemli problemlerden biridir. Bunun yanısıra kimi alerjik hastalıkların duyarsızlaştırma ile tedavisi, bir bakıma koruması mümkündür. Alerjenle temasın kesilmesi ile teorik olarak %100 korunulabilir hastalıklardır. Bu sebeplerle çalışmamızda alerjik hastalıklar halk sağlığı bakış açısından incelenmiştir.

Alerjik rinit, sinüzit, alerjik konjunktivit, astım, ürtiker ve egzema gibi alerjik deri hastalıkları olarak sayılan alerjik hastalıklar, bazen bir meslek hastalığı şeklinde, bazen de işyeri ortamında bulunan bir alerjenle temasa bağlı olarak ortaya çıkabilir. Tekstil iş kolu bu tip maruziyetin olabileceği iş kollarındandır. Astımlılar ise işyeri ortam havasından en fazla etkilenen gruplardandır. İşyeri ortam havasındaki kirleticilere maruz kalmanın astımı ağırlaştırdığı, bunun yanı sıra çalışanların bir kısmında mesleksi bronş astımına yol açtığı pek çok çalışmada bildirilmiştir [3-5].

Atopik kişilerde alerjiyi ortaya çıkaran bir tetikleyici faktörle, bu kişilerde alerjik hastalıklar ortaya çıkabilir. Bu açıdan özellikle ofis ortamları risk taşır. Yakınmaların işe girdikten sonra başlaması, tatil zamanlarında azalması, mesleğe bağlı alerjileri düşündürür. Kişilerin kapalı ve dar alanlarda topluca bulunmaları, açık sahada çalışmaktan ofiste çalışmaya dönüş, halı döşemeler, sigara alışkanlığının yayılması, katkı maddesi içeren hazır gıdaların tüketilmesi, ofislerde kullanılan havalandırma ve ısıtma sistemleri gibi faktörler sonucu alerjik hastalıklar, endüstrileşmiş yörelerle kentlerde daha sık görülmeye başlamıştır. Alerjik hastalıklardan alerjik rinit ve astım açısından

infeksiyonlar, tozlar, sigara dumanı, nem ve halılar büyük önem taşır. Alerjik cilt hastalıkları yönünden yine ofislerde kullanılan karbon, fotokopi kağıtları, boya, mürekkep gibi malzemeler önemli yere sahiptir. Tüm bu faktörler, özellikle atopik kişilerin allerjilerinin tetiklenmesi ve ortaya çıkmasında rol oynar. Toplumun % 2-10'unda görülen el ekzemaları tüm mesleki hastalıkların % 9-35'ini ve mesleki dermatozların % 80'inden fazlasını oluşturmaktadır (6).

Tekstil iş kolunda çalışanlarda solunum yolu hastalıkları, organik toz sendromu, mesleksi astım ve endüstriyel kronik bronşit sık olarak görülmektedir (7-9). Endüstrileşmiş kentlerde daha sık görülen alerjik hastalıkların, kullanılan teknolojik ve kimyevi maddeler, kişilerin kapalı ve dar alanlarda topluca bulunmaları, açık sahada çalışmaktan ofiste çalışmaya dönüş, halı döşemeler, sigara alışkanlığının yayılması, katkı maddesi içeren hazır gıdaların tüketilmesi, ofislerde kullanılan havalandırma ve ısıtma sistemleri gibi faktörlere bağlıdır.

SONUÇ

Çalışmamızda en çok tekstil, ofis, boya-gıda-kimyasal madde, elektrik-makine otomotiv sanayi çalışanlarında alerjik hastalıklar saptanmıştır.

KAYNAKLAR

1. Godard P, Channes P, Demoly P, Bousquet J, Michel F B. *Asthmatologie 1. Ed*, Masson S.A. Paris 1996.
2. Marsh D.G. Genetic studies of Ig E responsiveness and asthma. In: From genetic to quality of life. P. Chanez, J. Bousquet, F.B. Michel, P. Godard(eds) 1st ed. Hogrefe and Huber Publishers. Seattle, 1996;9-14.
3. Ögüş C, Dönmez L, Özdemir T, Çilli A. Pamuklu iplik ve dokuma fabrikası işçilerinde solunum sistemi semptomları ve fonksiyonları. *Dicle Tıp Derg* 2004;31:23-30.
4. Tutluođlu B. Mesleksi Astım. *Türkiye Klinikleri J Allergy-Special Topics* 2008;1:7-14.
5. Turgut T, Taşdemir C, Muz MH, Deveci F, Kırkıl G. Elazığ merkezinde oto ve mobilya atölyelerinde çalışan boya işçilerinde mesleki astım sıklığı. *Tüberküloz ve Toraks Dergisi* 2005;53:371-4.
6. Elston DM, Ahmet DDF, Watsky KL, Schwarzenberger K: Hand dermatitis. *J Am Acad Dermatol* 2002; 47:291-299.
7. Altın R, Özkurt S, Fişekçi F, Cimrin AH, Zencir M, Sevinç C. Prevalence of byssinosis and respiratory symptoms among cotton mill workers. *Respiration* 2002;69:52-6.
8. Akkurt İ. Mesleki astım (Mediko-legal yönden 47 olgunun retrospektif olarak irdelenmesi). *Solunum Hastalıkları* 2000; 11:256-61.
9. Kamat SR, Kamat GR, Salpekar VY, Lobo E. Distinguishing byssinosis from chronic obstructive pulmonary disease. Results of a prospective five year study of mill workers in India. *Am J Respir Dis* 1981;124:31-40.

İLETİŐİM

Dr. Bengü GİRENİZ TATAR
Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları
ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği ,İzmir
Tel: 0 232 469 69 69 - 1704
e- posta: b.gtatar@hotmail.com